

component, combinat l'un amb *vall*, i l'altre amb *vila*.

Es tracta d'un NP, que trobem en docs. antics del nostre Nordoest, amb una forma bàsica INVOLATUS. 819: «juxta petia ('camp') *Imbolati*» (a Còll, V. de Boí: Abadal, *P. i R.* 2ª part, p. 282), com afr. d'una altra «petia, in villam q. d. *Colb*»; 893: «Ego *Emolatus* et uxor mea S., vinderemus vinea q. nobis avenut de nostra ruptura --- in castro *Erolas* emmediat a *Mur* --- *Emolatus* --- Sig. *Emolati*» (Abadal, *o.c.*, 2ª p. 331); 972: «Minorisa, in valle *Arteses* --- *Torcone* --- vinea *Embolado*» (*Dipl. Cat. Vic* 348, § 415).¹

La forma primitiva fou INVOLATUS, que amb el canvi fonètic normal MB > m passava a *Emolado* (cf. CONVENICUM > *Comenge*). Un *Envolato* figura en docs. de Llaés de 900 i 924 (p.p. Udina, *Arch. Condal S. IX* 15 y X). I entrant en composició amb VILLA: *Vila-molat*. El ll. INVOLARE 'pendre possessió, apoderar-se, o arrebassar' (quelcom), d'on el cat. ant. *emblar* 'pendre, apoderar-se', fr. *embler*, el qual, però, en aquest nom apareixia en una variant un poc més conservadora, sense síncope de la -O.

INVOLATUS es devia dir espt. dels llocs adquirits per 'aprisió' i dels homes que la practicaren, en aquells anys de repoblació, en què fou convenient legalitzar aquest procediment. Notem que l'*Emolatus* d'Eroles 25 declara haver adquirit aquella vinya per «ruptura», o sigui *rompent* el bosc «artigant-lo».

En el Bearn trobem l'aplicació toponímica d'aquest mot. El Pic d'*Amoult*, 2595 alt., a la vall d'Ossau, te. Laruns-Eaux Bonnes (entre Gourette i el Soussoei (Boisson, mapa d'Ossau-Aspa C-5); també registrat pel *Di. Top. BPyr.* de Raymon; i un «*Moulat* d'en Freixo» de Biele ('bielle', poble de la vall) apareix repetidament en el *Cart. d'Ossau*, des de 1418 (p. 120).

¹Una terra situada «in villa *Fontcuberta* (afores de la ciutat de Vic) afr. de Mer., in terra de *Moltis*, de cc. in strada» (*Dipl. Cat. Vic*, 127, § 148). Forma estranya suspecta de ser errada per *Molatis*, que seria: *Molats* en abl. pl. en -tis; llavors hi 40 tindriem un altre ex. del NP que comentem. Potser també conté aquest plural; el nom d'un Bernardus *Molaz* que figura en una *c. d. p.* de 1140, junt amb altres tres homes se'ls lliura, per redificar-lo, el castell de *Montmur*, afores de 45 Balaguer (Font Rius § 63.4).

VILAMOLERA

Lloc del te. d'Estorm, mun. St. Esteve de la Sarga, 6 k. al S. de *Vilamolat*.

MENC. ANT. 1075: «villa q. dicunt *Molera*» (*BABL* VI, 121). Però en lloc d'això el cens de 1359 porta «Loch des *Torme* de *Vila Munera*» (*CoDoACA* XII): 55 «doble variant que només s'explica —i ben natural-

ment—, partint de VILLA MOLINARIA 'el mas moliner', 'dels molins'. Tal com trobem *Vinyamunera*, pda. empordanesa del te. de Campmany (XXII, 56.1) = VINEA MOLINARIA. Era natural que, en passar per la forma sincopada *Vila-molnera*, alguns ho simplifi- quessin en *Molera* precisament amb influència de *Vilamolat* i dels NLL derivats de *mola* (*Molers*, *Mola*) etc.

Un altre nom *Baulat*, figura en un doc. de 1176 relacionat amb un Pere de *Vilamur* del Cart. de Tavernoles (163.1-14): si es tractés de *Mur* (és una vila de la Conca de Tremp) ens recordaria curiosament el nostre nom -*molat*, si bé no es veu que sigui NL. Ara bé en altres dos docs., apareix «in loco ubi dicitur *Bauamolb*» a. 893, -*mole* a. 930 (col. I. Moreau III, 78; v, 75 ss.) Si és cpt. de *bava* no se li veuria explicació, potser convé esmenar-ho en *Banamolle*, que entendrem com *ban* (devesa) 'humit tou'. Però són meres conjectures que no ens donen base prou ferma per relacionar amb aquell *Baulat* ni amb els nostres -*molat*, -*molera*.

Aquest article dóna un seguit de proves eloqüents dels múltiples paranys que posen a l'erudit les paronímies i les alteracions dels escribes, si no va guiat pel fil d'Ariadna de la lingüística, i de l'Onomàstica comparada. En quants paranys haurien caigut aquí els qui es refien només de la doc. antiga. En quants cauran els nostres successors si una part de l'*Onom. Cat.* resta sense imprimir en vida del seu autor principal. Que ja és de tèmper... Elogis abraçadabrants a l'autor. Fredor en l'actitud real: seria la consigna?

VILAMONIL

Alou antic vora la Ribera Salada, entre Solsona i Altès. 1052: *Villa monnil* afrontant pel N. amb *Montpolt*, per l'E. amb Terrassola i per l'O. amb «ipsa insula» (lleg. a l'Arx. de Sols.); 1078: «Bernardus --- et coniuge Enquilberga donamus ad Sta. Ma. de Solsona ipsum alaudem qui est in *Villa Musnil*. afr. I: alveo Avotes, II in Pug Argimon, III in Villa Plana, IV in ipsa Vilela» (Arx. id.).

Essent vora el riu i enfrontant amb una «insula» és lloc a propòsit per a un o uns quants molins. És versemblant que en el de 1078 hi hagi lectura imperfecta d'una *fen* lloc de *l* potser també en el primer esmenariem en -V. *Molnil*. Deu venir, doncs, de VILLA *MOLNILIS 'el mas dels molins', amb una síncope, com *Moner* 50 MOLINARIUS, *Monells* MOLINELLOS. Existeix un cogn. *Munill*, que només sé d'un comerciant de Bna.

VILANDENY

Llogaret del Solsonès, antiga sufragània, de la par-ròquia de *Pegueroles* (te. Navès). En aquesta forma